

204. J. I. Kraszewski do Wł. Mickiewicza 8 XI 1879 Rkp. BJ 13134 k. 35-36.

[k. 35r]

d. 8 listop[ada] 1879,

Drezno

Villa-Nordst[rasse]

Kochany Panie Władysławie,

Pisał do mnie Armand Lévy¹ o przyspieszenie budowy pomnika ojca Waszego w Krakowie². Sprawę tę w czasie obchodu krakowsk[iego]³ mocno podniósłszy i przysłużywszy się sam 3.000 fran[ków] do składki (z wystawy darów), odpisałem mu do Rzymu, aby to, co może zebrać na ten cel (jak przyrzekał), na moje ręce przesyłał. Nie mam odpowiedzi.

Idzie mi dlatego o to, abym mógł, mając pieniądze w ręku, nie dopuścić postawienia czegoś nieodpowiedniego pod względem artystycznym – znaczeniu Adama, jego wielkości i wymaganiom dobrego smaku.

Lévy mi nie odpisał. Postępujcie, jak uznacie właściwym. Komitet, do którego weszli przeze mnie wskazani – już się sformował, ale projektu pomnika będą pilnować. Chciałbym, aby go powierzono Brodzkiemu⁴, żeby był z brązu.

Serdeczne pozdrowienia,

przyjacieli i sługa

J[ózef] I[gnacy] Kraszewski

¹ Armand Lévy – zob. list nr 1.

² Komitet budowy pomnika Adama Mickiewicza w Krakowie ukonstytuował się w Krakowie w 1879 r. pod przewodnictwem prezydenta miasta, Mikołaja Zyblikiewicza. Inicjatywa ta, pozostająca w sferze publicznej od 1869 r., była omawiana podczas zjazdu jubileuszowego ku czci J. I. Kraszewskiego w październiku 1879 r. W latach 1881-1882 rozpisano pierwszy wstępny konkurs na projekt pomnika. Wzięli w nim udział nie tylko rzeźbiarze, ale również malarze, Henryk Siemiradzki i Jan Matejko. Zwyciężył rzeźbiarz Tomasz Dykas, lecz jego projekt był mocno krytykowany i nie doczekał się realizacji. Dyskusję budziło również miejsce usytuowania pomnika – w roku 1884 zdecydowano się na Rynek Główny. Wyniki kolejnych konkursów z lat 1885 (kolejne projekty Dykasa i Matejki znów wzbudziły dyskusję) i 1886 również nie zadowolili komitetu; w konkursie określonym mianem ostatecznego zwyciężył projekt Cypriana Godebskiego, ale okazał się zbyt kosztowny. Drugą nagrodę przyznano Teodorowi Rygierowi. Ostatecznie pomnik wzniesiono wg projektu Rygiera w 1894 r. i po kolejnych przeróbkach odsłonięto w 1898 r.

³ Jubileusz pięćdziesięciolecia działalności literackiej J. I. Kraszewskiego obchodzony w Krakowie w dniach 2-10 X 1879 r. miał charakter manifestacji narodowej; obejmował mnóstwo wydarzeń włącznie z nadaniem doktoratu honorowego Uniwersytetu, uroczystym nabożeństwem na Wawelu, galowym przedstawieniem teatralnym, balem w Sukiennicach etc.

⁴ Wiktor Brodzki (1826-1904) – polski rzeźbiarz, działający w Rzymie i Petersburgu.

[k. 36 niezapisana]